

Sygn. akt VI Ga 307/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2018r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Beata Hass-Kloc (spr.)

Sędziowie: SO Renata Bober

SR del. do SO Grzegorz Barnak

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Kościak

po rozpoznaniu w dniu 15 lutego 2018r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: R. L.

przeciwko: (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w K. I Wydziału Cywilnego z dnia 15 lutego 2017 r., sygn. akt I C 1177/14

oddala apelację.

SSO Renata Bober SSO Beata Hass-Kloc SSR del. do SO Grzegorz Barnak

sygn. akt VI Ga 307/17

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 27 lutego 2018 r.

Powód R. L. (...) wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego (...) S.A. kwoty 461,25 zł. wraz z ustawowymi odsetkami. W uzasadnieniu wskazał, iż jako nabywca wierzytelności dochodzi różnicy w wypłaconym przez pozwanego odszkodowaniu w zakresie kosztów najmu auta zastępczego, wynajętego u powoda przez poszkodowanego właściciela pojazdu, który uległ zniszczeniu w wypadku drogowym.

Pozwany we wniesionym sprzeciwie od nakazu zapłaty wniósł o oddalenie powództwa w całości kwestionując wysokość dziennej stawki najmu pojazdu zastępczego podnosząc, iż należne odszkodowanie zostało wypłacone.

W dniu 15.02.2017 r. Sąd Rejonowy w K. wydał wyrok w sprawie I C 1177/14, którym oddalił powództwo w całości (pkt I) oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego tytułem zwrotu kosztów postępowania kwotę 840,52 zł. (pkt II).

W uzasadnieniu powołał się m.in. na przepisy art. 822 kc , art. 9, art. 13 ust. 2 , art. 2 , art. 19 i art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych , Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz art. 361 kc i art. 363 § 2 kc.

Sąd Rejonowy poczynił wywody w przedmiocie legitymacji procesowej powoda wynikającej z umowy cesji, przyjmując, iż zakres cesji upoważniał powoda do dochodzenia w niniejszej sprawie zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego.

Dalej Sąd Rejonowy odnośnie wysokości stawki wskazał na średnią dobową stawkę w wysokości 95,57 zł. brutto ustaloną w oparciu o opinię biegłego sądowego sporządzoną w sprawie, co sprawiło, iż należne odszkodowanie winno wynieść jedynie 1 433,55 zł., a odszkodowanie wypłacone przez pozwanego w wyższej kwocie zaspokoilo roszczenie powoda w całości.

Sąd Rejonowy wskazał przy tym, iż opinia biegłego zasługiwała na danie jej wiary, strony nie doprowadziły w postępowaniu do podważenia jej wniosków, żadna ze stron nie wniosowała o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego. Opinia zaś dołączona do akt sprawy, a sporządzona przez biegłego dla potrzeb innego postępowania nie mogła stanowić podstaw do ustalenia wysokości średniej stawki dobowej z uwagi na zasadę bezpośredniości.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości apelacją powód wnosząc o jego zmianę i uwzględnienie powództwa w całości.

Powód zarzucił:

1. Błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że powód nie stosuje stawek rynkowych w prowadzonej przezeń działalności gospodarczej, w wyniku naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., podczas gdy powód w toczącym się postępowaniu przedstawił dowody w postaci opinii biegłego G. P. z dnia 7 września 2015 r. wydanej na użytek postępowania prowadzonego przez Sąd Rejonowy w K. do sygn. akt: 1C 115/15 oraz zaakceptowanych przez pozwanego i inne firmy ubezpieczeniowe stawek za usługi w postaci faktur oraz skorelowanych z nimi decyzji pozwanego i innych ubezpieczycieli akceptujących stawkę 130 zł netto za dobę wynajęcia samochodu zastępczego, tj.:

a/ faktura VAT nr (...) wraz z decyzją (...) z dnia 23.04.2015 r. dołączoną do pisma powoda z dnia 5.10.2015 r.

b/ faktura VAT nr (...) wraz z decyzją (...) S.A. z dnia 8.07.2014 r. dołączoną do pisma powoda z dnia 5.10.2015 r.

c/ (...) z dnia 3.06.2014 r. wraz z decyzją (...) z dnia 22.07.2014 r. d/ faktura VAT nr F (...)r. z dnia 4.02.2014 r. wraz z decyzją (...) z dnia 12.02.2014 r.

2. Naruszenie art. 361 k.c. i art. 362 k.c. oraz 822 § 1 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i błędną wykładnię tj. przyjęcie, że stawki za usługi wykonane przez powoda na rzecz poszkodowanego, tj: stawka najmu pojazdu zastępczego nie odpowiada stawkom rynkowym i w związku z tym, szkoda wynikła z faktu wykonania w/w usług przez powoda na rzecz poszkodowanego nie pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem powodującym szkodę, podczas, gdy powód w toczącym się postępowaniu przedstawił dowody w postaci opinii biegłego G. P. z dnia 7 września 2015 r. wydanej na użytek postępowania prowadzonego przez Sąd Rejonowy w K. do sygn. akt: 1C 115/15 oraz zaakceptowanych przez pozwanego i innych ubezpieczycieli stawek za usługi w postaci faktur oraz skorelowanych z nimi decyzji ubezpieczycieli:

a/ faktura VAT nr (...) wraz z decyzją (...) z dnia 23.04.2015 r. b/ faktura VAT nr (...) wraz z decyzją (...) S.A. z dnia 8.07.2014 r. c/ faktura (...)z dnia 3.06.2014 r. wraz z decyzją (...)z dnia 22.07.2014 r. d/ faktura (...)r. z dnia 4.02.2014 r. wraz z decyzją (...) z dnia 12.02.2014 r.

3. Naruszenie art. 322 k.p.c. poprzez dokonane przez sąd. tzw. miarkowania wysokości szkody, poprzez jej uśrednienie podczas, gdy możliwe jest ścisłe udowodnienie wysokości żądania oraz rynkowa wysokość stawek świadczonych usług w sposób wskazany powyżej,

4. Naruszenie art. 361 § 2 k.c. i art. 363 § 1 i 2 k.c. poprzez „uśrednienie” kosztów z tytułu najmu pojazdu, podczas gdy Kodeks cywilny nie zna pojęcia „średniej szkody”, a jedynie pojęcie szkody, zaś przyjęcie stawek średnich nie rekompensuje w pełni wysokości szkody,

5. Naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. i 227 k.p.c. wobec ustalania przez biegłego średniej stawki najmu pojazdu zastępczego oraz średnich stawek innych usług wykonanych przez powoda na rzecz poszkodowanego, podczas, gdy okoliczność średniej stawki nie ma żadnego znaczenia z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy,

6. Naruszenie art. 5 k.c. oraz art. 233 § 1 k.p.c. i 227 k.p.c. wobec nieudowodnienia przez pozwanego za pomocą opinii biegłego, że pojazdy we wskazanych wypożyczalniach (pkt 1 opinii) były dostępne dla poszkodowanego w dniu wystąpienia szkody,

7. Naruszenie art. 233 § 1 k. p. c. poprzez niezasadną odmowę wiary dowodom z dokumentu wnioskowanym przez powoda, tj. opinii biegłego G. P. z dnia 7 września 2015 r. wydanej na użytek postępowania prowadzonego przez Sąd Rejonowy w K. do sygn. akt: 1C 115/15 oraz zaakceptowanych przez pozwanego i innych ubezpieczycieli stawek za usługi w postaci faktur oraz skorelowanych z nimi decyzji pozwanego:

a/ faktura VAT nr (...) wraz z decyzją (...) z dnia 23.04.2015 r. b/ faktura VAT nr (...) wraz z decyzją (...) S.A. z dnia 8.07.2014 r. c/ faktura VAT nr (...) z dnia 3.06.2014 r. wraz z decyzją (...) z dnia 22.07.2014 r. d/ faktura VAT nr (...) r. z dnia 4.02.2014 r. wraz z decyzją (...) z dnia 12.02.2014 r.

8. Naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez wadliwe sporządzenie uzasadnienia wyroku i niewskazanie przyczyn dla których Sąd Rejonowy nie uznał dowodów wskazanych przez powoda tj. zaakceptowanych faktur o których mowa powyżej oraz zarzutów do opinii biegłego M.

W uzasadnieniu rozwinął argumentację na poparcie zgłoszonych zarzutów.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Wyrok Sądu Rejonowego odpowiada prawu, choć z innych przyczyn, niż to wskazano w uzasadnieniu wyroku.

Zasadniczą kwestią do rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie była ocena stawki najmu pojazdu zastępczego zastosowanej przez powoda w umowie z poszkodowanym, tj. ustalenie czy stawka ta mieści się w granicach stawek rynkowych za usługi tego rodzaju na lokalnym rynku, czy też ma charakter rażąco wygórowanej w stosunku do tych cen.

Niezasadne były zarzuty powoda co do środków dowodowych, w tym opinii sporządzonej w innej sprawie, na jakich winien oprzeć się Sąd. Nie były miarodajnymi dowody z przedłożonych faktur VAT na okoliczność wysokości stawek rynkowych jako akceptowanych przez ubezpieczycieli w innych sprawach jako niedotyczących okresu spornego w niniejszej sprawie. Dopuszczanie opinii sporządzonej w innej sprawie byłoby zaś możliwym, gdyby żadna ze stron i zgłaszała do niej zastrzeżenia i nie żądała ustnych wyjaśnień opinii złożonej na piśmie, wymaga tego bowiem zasada bezpośredniości (art. 235 k.p.c.). Tymczasem pozwany w sprawie niniejszej zakwestionował kwalifikacje biegłego, którego opinię przedłożył powód, żądając sporządzenia opinii w sprawie niniejszej przez innego biegłego. Dopuszczanym zatem dowodem była opinia wydana w sprawie przez powołanego tym postępowaniu biegłego sądowego, co do której strony mogły wnosić zarzuty, do których biegły się mógł ustosunkować, celem wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości. Biegły wskazał sposób i podstawy dla ustalenia średniej stawki wymieniając konkretne firmy wynajmujące samochody i obowiązujące stawki w okresie odpowiadającym najmowi samochodu zastępczego, wyciszając średnią. Ustosunkował się także w przekonujący sposób do zarzutów wniesionych do opinii.

Niezadany był jednak zarzut, iż Sąd stosując stawki średnie dokonał miarkowania w oparciu o art. 322 kpc, która to podstawa nie została wskazana w uzasadnieniu.

Zarzut naruszenia art. 361 k.c. i art. 362 k.c. oraz 822 § 1 k.c. okazał się częściowo uzasadniony co do przyjęcia stawek średnich jako dostatecznej podstawy wykazania szkody, co jednak nie doprowadziło do zmiany orzeczenia.

Wysokość odszkodowania ubezpieczeniowego świadczonego z tytułu ubezpieczenia OC jest zakreślona granicami odpowiedzialności cywilnej posiadacza. Koniecznym jest zatem sięgnięcie do ogólnych reguł kodeksu cywilnego odnoszących się do zakresu odszkodowania, w tym art. 361 § 1 i 2 kc. Reguły te nakazują przestrzeganie zasady pełnego odszkodowania w granicach adekwatnego związku przyczynowego. Jeśli zaś jakiś poniesiony koszt dochodzony jako strata nie pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem, nie jest jego normalnym następstwem, to odszkodowanie ulega pomniejszeniu. Oceny czy poniesienie określonych kosztów mieści się w ramach szkody i normalnego związku przyczynowego, należy przy tym dokonywać na podstawie indywidualnej sytuacji poszkodowanego i konkretnych okoliczności sprawy.

Utrata możliwości korzystania z rzeczy wskutek jej zniszczenia stanowi szkodę majątkową, a do normalnych następstw należy czasowa niemożność korzystania z samochodu i celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki, wg cen ustalonych na lokalnym rynku, bo tylko takie pozostają w adekwatnym związku przyczynowym, z tym zastrzeżeniem, że stawki przyjęte przez poszkodowanego nie mogą rażąco odbiegać od tych lokalnych. Zasadnym zatem było ustalenie stawki średniej, jako elementu podstawy faktycznej niezbędnego do oceny, czy stawki stosowane przez powoda były rażąco wygórowane.

Powód zastosował stawkę 159,90 zł. brutto /2 398,50 zł. : 15 dni / i nie wykazał, że zastosowana wysoka stawka odbiegająca w znacznym stopniu od tych średnich dla tego typu pojazdów, miała w indywidualnym przypadku racjonalne i ekonomiczne uzasadnienie, a szkoda w takim zakresie przekraczającym stawki średnie pozostawała w adekwatnym związku przyczynowym.

Niezasadnym był przy tym zarzut, iż pozwany winien wykazać, że pojazdy we wskazanych w opinii wypożyczalniach były dostępne dla poszkodowanego. Nawet w razie braku takiej dostępności, uwzględniając specyfikę niniejszej sprawy, nie oznaczałoby to, iż powód mógłby dowolnie ustalać stawkę najmu, następnie domagać się jej zwrotu od ubezpieczyciela. Nadal miarodajnym dla ustalenia szkody są stawki na lokalnym rynku.

Stawka zastosowana przez powoda była rażąco wygórowana. Z pojęciem stawki rażąco wygórowanej mamy do czynienia wówczas, gdy jest ona wyższa od średniej stawki rynkowej o więcej niż 30 %. Pojęcie rażącego wygórowania, choć ukształtowane i utrwalone w orzecznictwie, nie zostało zdefiniowane zarówno w kodeksie cywilnym, jak i w ustawie z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Właściwym więc i niezbędnym w tej sytuacji jest sięgnięcie do ewentualnych innych unormowań dotyczących tej kwestii, a jedyny akt normatywny, który wprowadza zbliżone znaczeniowo pojęcie tj. ustawa z dnia 29 stycznia 2004r. Prawo zamówień publicznych. W przepisach jej zawarto określenie rażąco niskiej ceny w stosunku do przedmiotu zamówienia, a w art. 90 ust 1 a za takowy ustawodawca uznał przypadek, gdy cena całkowita oferty jest niższa o co najmniej 30 % od wartości zamówienia. Wydaje się więc racjonalnym przyjęcie analogicznego rozwiązania, tj. że za rażąco wygórowaną można już uznać stawkę wyższą o 30 % od średniej stawki na rynku i pogląd w tym zakresie prezentowany aktualnie w orzecznictwie sądowym - Sąd Okręgowy uznaje za trafny i w pełni podziela.

Sąd Rejonowy przyjął, iż stawka średnia była właściwą i była niższa zarówno od stawki zapłaconej przez ubezpieczyciela jak i stawki żądanej przez powoda.

Sąd Okręgowy mając na uwadze powyższe wywody stanął zaś na stanowisku, iż zważywszy na stawkę zastosowaną w niniejszej sprawie przez samego ubezpieczyciela – 129,15 zł. /1937,25 zł. wypłaconego odszkodowania : 15 dni/, która

przy tym odpowiadała granicom około 30 % ponad ustaloną stawkę średnią, iż była to stawka rynkowa odpowiadająca przepisowi art. 361 kc i art. 363 kc.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy oddalił apelację powoda na podstawie art. 385 kpc.

ZARZĄDZENIE

- odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełn. pozwanego,
- po wykonaniu akta sprawy zwrócić SR w K..